

27.2.2020

VN/2753/2020

**Hallitusohjelmaa toteuttava liikenne- ja viestintäministeriön ja Ilmatieteen laitoksen
välinen tulossopimus 2020–2023****1 HALLITUSOHJELMAN TOIMEENPANO**

Pääministeri Marinin hallituksen ohjelmassa on seitsemän strategista tavoitetta, joiden muodostaman kokonaisuuden kautta rakennetaan sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävää Suomea.

Hallitusohjelmassa liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan toimintaan vaikuttavat erityisesti seuraavat tavoitteet:

- hiilineutraalisuus ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen;
- EU:n digitalisaatiopolitiikan edistäminen;
- yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja oikeuksien yhdenvertainen toteuttaminen;
- turvallisuuden tunteen vahvistuminen ja turvallisuusviranomaisten toimintakyvyn varmistaminen;
- demokratian, osallisuuden ja yhteiskunnan instituutioihin kohdistuvan luottamuksen vahvistuminen;
- monipuolistuviin uhkiin varautuminen;
- toimiva liikenteen infrastruktuuri;
- vähäpäästöinen liikenne;
- toimiva viestintä ja tiedonvälitys; sekä
- liikenteen valtioyhtiöiden asema.

2 YHTEISKUNNALLISET VAIKUTTAVUUSTAVOITTEET HALLINNONALALLA

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan konsernistrategia on julkaistu 12.12.2019. Konsernistrategiassa hallinnonalan toiminnalle on asetettu seuraavat strategiset yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet.

- Suomi kehittyy edelläkävijänä kohti hiiletöntä liikennettä ja viestintää.
- Verkot ja palvelut helpottavat arkea ja edistävät elinkeinonharjoittamista.
- Uudet toimintamallit ja innovaatiot vauhdittavat hyvinvointia ja kilpailukykyä.

3 VIRASTON TEHTÄVÄ JA ROOLI

3.1 Visio ja toiminta-ajatus

Visio

Paras palveluvalikoima – turvaa ja sujuvuutta yhteiskunnalle.

Toiminta-ajatus

Ilmatieteen laitos tuottaa laadukasta havainto- ja tutkimustietoa ilmakehästä ja meristä. Tämän osaamisensa laitos yhdistää palveluksi, joita se tuottaa tehokkaasti yleisen turvallisuuden edistämiseksi, elinkeinoelämän tarpeisiin sekä ihmisten ja ympäristön hyvinvoinnin lisäämiseksi ottaen huomioon varautumistarpeet.

Ilmatieteen laitos

- tuottaa turvallisuuteen liittyvät sääpalvelut liikenteen ja muun yhteiskunnan tarpeisiin,
- havainnoi ilmakehän fysikaalista tilaa, kemiallista koostumusta ja sähkömagneettisia ilmiöitä,
- havainnoi Itämeren ja arktisen merialueen fysikaalista tilaa,
- tuottaa laadukasta tietoa ja palveluja ilmakehän ja merien menneestä, nykyisestä ja tulevasta tilasta,
- tekee korkeatasoista tutkimus- ja kehitystyötä ilmakehätieteiden, meritieteen ja avaruussään alueilla,
- harjoittaa asiantuntijapalveluihin erikoistunutta liiketoimintaa kilpailukykyisesti Suomessa ja ulkomailla,
- osallistuu aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön,
- tiedottaa aktiivisesti ilmakehään, meriin ja lähiavaruuteen liittyvistä asioista päätöksentekijöille, elinkeinoelämälle sekä suurelle yleisölle,
- ennakoii muutoksia ja reagoi nopeasti ympäristön muutoksiin ja muuttuviin odotuksiin.

Ilmatieteen laitos tukee toiminnallaan hallitusohjelmasta johdetun konsernistategian toteutumista vahvistamalla yhteistyötä kotimaisten ja kansainvälisten yliopistojen, tutkimuslaitosten ja yritysten kanssa hyödyntäen laajaa verkostoaan.

3.2 Viraston rooli hallinnonalan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteiden saavuttamisessa

3.2.1 Suomi kehittyä edelläkävijänä kohti hiiletöntä liikennettä ja viestintää.

Ilmatieteen laitos tuottaa korkeatasoista tutkimustietoa liikenteen ja muiden päästölähteiden vaikutuksista politiikkatoimien tueksi.

Viraston tuottamat olosuhdetiedot mahdollistavat parannuksen liikenteen sujuvuuteen ja sitä kautta energiatehokkuuteen. Lisäksi virasto tutkii ilmastonmuutoksen vaikutusta liikenteen olosuhteisiin, turvallisuuteen ja kilpailukykyyn.

3.2.2 Verkot ja palvelut helpottavat arkea ja edistävät elinkeinonharjoittamista.

Ilmatieteen laitos ylläpitää ja kehittää strategisia infrastruktuureja, jotka liittyvät sää-, meri-, ilmanlaatu- ja ilmastopalveluiden tarjontaan ja tutkimukseen. Palvelutuotantoa ja tutkimusta tukevat kansainväliset satelliittiohjelmat ovat myös tärkeä osa kehitettävää havaintoinfrastruktuuria. Strateginen infrastruktuuri koostuu sekä operatiivista toimintaa että tutkimusta tukevasta infrastruktuurista ja sen huollosta ja laadun valvonnasta.

3.2.3 Uudet toimintamallit ja innovaatiot vauhdittavat hyvinvointia ja kilpailukykyä.

Ilmatieteen laitos tukee uusien palveluiden ja innovaatioiden syntymistä tarjoamalla mm. havaintoaineistoa ja ennustusmallitietoa avoimena datana.

4 HALLINNONALAN YHTEISKUNNALLISEN VAIKUTTAVUUDEN TAVOITTEET JA VIRASTON TULOSTAVOITTEET 2020–2023

Hallinnonalan konsernistrategian toimeenpano

Hallinnonalan vaikuttavuustavoite: 1. Suomi kehittyy edelläkävijänä kohti hiiletöntä liikennettä ja viestintää.				
Viraston tulostavoite: 1.1 Maaekosysteemien (metsät, pellot, suot) hiilitalouden ja ilmastovaikutusten uusien laskentamallien käyttö kansallisissa kasvihuonekaasujen inventaariossa ja tulevaisuuden skenaarioissa on laajentunut.				
	Tavoitetaso 2020	Tavoitetaso 2021	Tavoitetaso 2022	Tavoitetaso 2023
<i>Mittari: 1.1.1 Laskentajärjestelmän rakentaminen</i>	Kasvillisuuden ja maaperän laskentamallit on ohjelmoitu järjestelmään ja laskentamallin osat on yhdistetty toimivaksi kokonaisuudeksi	Laskentamalliin on lisätty ominaisuus, joka tarkentaa tuloksia karttuvien mittausten perusteella (data-assimilaatio)	Laskentamalliin on lisätty ominaisuus erityisesti tulevaisuuden skenaarioiden tekemistä varten	Laskentamallin osat on yhdistetty kokonaisuudeksi ja niiden käyttöönottoon tarvittava tietokoneohjelma ohjeineen on laitettu saataville
Hallinnonalan vaikuttavuustavoite: 2. Verkot ja palvelut helpottavat arkea ja edistävät elinkeinonharjoittamista.				
Viraston tulostavoite: 2.1 Kolmansien osapuolten toimittaman havaintodatan hyödyntämistä on parannettu ja pilotoitu turvallisen ja tehokkaan tieliikenteen reaaliaikaisena tukena.				
	Tavoitetaso 2020	Tavoitetaso 2021	Tavoitetaso 2022	Tavoitetaso 2023
<i>Mittari: 2.1.1 Uusien havaintomenetelmien mahdollisuuksien hyödyntäminen</i>	A) On pilotoitu yhteistyökumppaneiden kanssa edullisia tienvarsihavaintoja ja on kerätty tietoa niiden mahdollisuuksista palvelutuotannossa. B) Kolmannen osapuolen pintapainedatan hyödyllisyyttä on pilotoitu osana sääennustejärjestelmää.	A) On analysoitu 1. pilottikauden datan soveltuvuus sääpalvelutuotannossa B) Kolmannen osapuolen datan hyödyntämispilottia on laajennettu kattamaan muita suureita (mm. lämpötila).	On tutkittu v. 2020 ja 2021 aikana kerättyjen uusien havaintoaineistojen (A) hyödynnettävyyttä erityisesti tieolosuhteiden ennusteprosessissa.	Kolmansien osapuolien data on kiinteä osa sääennustutuotantoa. Ulkoisten aineistojen käyttö on laajennettu entisestään.

Viraston tulostavoite: 2.2 Sodankylän satelliittipalvelukeskuksen kansainvälinen merkitys on kasvanut				
	Tavoitetaso 2020	Tavoitetaso 2021	Tavoitetaso 2022	Tavoitetaso 2023
<i>Mittari: 2.2.1 Sodankylän satelliittidatoiden ja -tuotteiden sekä havaintoaineistojen tutkimuksellinen ja operatiivinen käyttö/jakelu</i>	-toimintavarmuuden parantaminen on aloitettu :SOD01 satelliittiantennin korvaamiseksi on allekirjoitettu hankintasopimus. -operatiivista käyttöä on laajennettu (ml. PPP) -uusia tuotteita on otettu tutkimukselliseen käyttöön	- toimintavarmuutta on kohotettu ottamalla uusi SOD01 operatiiviseen käyttöön. - On tehty uusia palveluita puolustusvoimien käyttöön - datan ja tuotteiden jakelujärjestelmiä on parannettu	Sodankylän infrastruktuuria hyödyntävien tiedeartikkelien lukumäärä on kasvanut -Satelliittipalvelut on otettu laajasti käyttöön - PPP-toiminta on kasvanut	Sodankylän toimintoja hyödynnetään laajasti kotimaassa ja kansainvälisesti
Viraston tulostavoite: 2.3 Tutkaverkoston laatua ja kattavuutta on parannettu.				
	Tavoitetaso 2020	Tavoitetaso 2021	Tavoitetaso 2022	Tavoitetaso 2023
<i>Mittari: 2.3.1 Tutkaverkoston laatu ja kattavuus</i>	Pääkaupunkiseudun korjausinvestoinnin suunnittelu ja toteutus on aloitettu. Kaivoksen säätökan korvaavan Vihdin tutkan sijoitussopimus on allekirjoitettu ja tutkakalibrointi on suoritettu.	Pääkaupunkiseudun korvausinvestointi on valmis; Inarin tai Kuusamon seudun tutkaverkoston kattavuuden kartoitus ja uusinvestoinnin suunnittelu on aloitettu.	Inarin tai Kuusamon seudun tutkan investointi ja toteutus on aloitettu.	Tutkaverkoston uusinvestointi vuoden 2022 valmisteluiden pohjalta on valmis.
Viraston tulostavoite: 2.4 Ilmatieteen laitoksen tutkimus on laadukasta ja kansainvälisesti hyödynnettyä.				
	Tavoitetaso 2020	Tavoitetaso 2021	Tavoitetaso 2022	Tavoitetaso 2023
<i>Mittari: 2.4.1 ACTRISin eteneminen</i>	ACTRIS Implementaatiovaiheen EU-hanke on aloitettu. ACTRIS ERIC Step 2 vaiheen dokumentit on hyväksytty Interim ACTRIS Councilissa.	Eurooppalaisen tutkimusinfrastruktuuri ACTRISin päämaja on perustettu Suomeen	IL:n ACTRIS-mittausasemat on päivitetty täyttämään ACTRIS-vaatimukset	ACTRIS implementaatiovaiheen EU-hanke on toteutettu suunnitelman mukaan
Hallinnonalan vaikuttavuustavoite: 3. Uudet toimintamallit ja innovaatiot vauhdittavat hyvinvointia ja kilpailukykyä.				
Viraston tulostavoite: 3.1 On tuotettu uusia sääpalveluita ja -tietoja kytkeytyvän ja digitalisoituvan liikenteen käyttöönoton tueksi.				
	Tavoitetaso 2020	Tavoitetaso 2021	Tavoitetaso 2022	Tavoitetaso 2023
<i>Mittari: 3.1.1 Vaikutusten kehittäminen</i>	On tunnistettu asiakastarpeet ja tehty suunnitelmat vaikutusten kehittämiseksi.	On kehitetty ja pilotoitu vaikutusennusteita vähintään kolmen sellaisen asiakkaan kanssa, joille näitä ennusteita ei vielä tehdä.	On testattu ja pilotoitu vaikutusennusteita.	Vaikutusennusteet ovat käytössä asiakkailla.
<i>Mittari: 3.1.2 Todennäköisyysennusteiden kehittäminen</i>	On tunnistettu asiakastarpeet ja tehty suunnitelmat todennäköisyysennusteiden kehittämiseksi.	On kehitetty ja pilotoitu todennäköisyysennusteita vähintään kolmen sellaisen asiakkaan kanssa, joille näitä ennusteita ei vielä tehdä.	On testattu ja pilotoitu todennäköisyysennusteita.	Todennäköisyysennusteet ovat käytössä asiakkailla.

Liitteessä on esitetty viraston vuoden 2020 tunnusluvut.

5 VOIMAVARAT JA UUDISTUMISKYKY

5.1 Voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Tulostavoitteiden lisäksi virastolle asetetaan toimintatapoja koskevia tavoitteita ja lähtökohtia, jotka liittyvät konserniyhtenäisyyden edistämiseen.

Johtaminen on avointa ja johtamisosaamista ja potentiaalia kehitetään systemaattisesti. Johtamisen kehittämisen painopiste koko hallinnonalalla on tietojohdaminen, erityisesti ennakoitiedon hyödyntäminen päätöksenteossa sekä osaamisen johtaminen ja hallinnonalan ennakointi- ja muutokkyvykkyyden vahvistaminen.

- Osaamisen kehittämistä koskevana tavoitteena on henkilöstöjohtamisen kehittäminen, valmentavan työskentelyotteen vahvistaminen, yhteistyön lisääminen ja kokeilukulttuurin edistäminen. Lisäksi pyritään vahvistamaan kyvykkyyttä saavuttaa kansainvälisesti johtavia rooleja toimialalla.
- Henkilöstön liikkuvuutta koskevana tavoitteena on tukea erityisesti tutkijoiden liikkuvuutta.
- Valtion työnantajakuvan parantamista koskevana tavoitteena on hakijakemuksen parantaminen - kokeiluun osallistuminen osana valtionhallinnon yhteistä henkilöstöjohtamisen uudistamisohjelmaa.

Virastolle asetetaan seuraavat VM Baron indeksien tavoitetasot:

	Tavoite 2020
Johtajuusindeksi (JO)	3,8
Innovointikyvykkyyssindeksi (IN)	4,0
Työyhteisöindeksi (TY)	4,0

Toimintatapojen kehittämistä hallinnonalalla ohjaavat lisäksi seuraavat lähtökohdat:

- Virasto osallistuu hallinnonalalla valmisteltavien periaatepäätösten ja strategioiden valmisteluun ja toimeenpanee tehokkaasti linjauksia ja päätöksiä, joihin hallinnonala on sitoutunut tai velvoitettu.
- Virasto toteuttaa hankintatoimensa suunnitelmallisesti ja pyrkii edistämään kestävien hankintojen tekemistä. Se seuraa hankintojensa menettelyjen toimivuutta, vaikutuksia ja tavoitteita säännöllisesti sekä arvioi mahdollisuuksia kestäväen kehityksen periaatteiden huomioimiseen hankinnoissaan.
- Virasto edistää innovatiivisuuteen liittyviä tavoitteita ja käytäntöjä hankinnoissaan. Vuonna 2020 virasto pyrkii saavuttamaan 10 prosentin innovatiivisten hankintojen tavoitteen ja sitoutuu arvioimaan tavoitteen täyttymistä vuoden aikana.
- Virasto arvioi tulostavoitteisiin liittyviä riskejä säännöllisesti ja informoi riskien aktualisoitumisesta ministeriötä.

5.2 Rahoitus

Tavoitteet on asetettu ja rahoitus on kohdistettu siten, että tavoitteet on mahdollista saavuttaa julkisen talouden suunnitelman mukaisella rahoitustasolla.

1 000 euroa	TA2020	Kehys 2021	Kehys 2022	Kehys 2023	Kehys 2024
Bruttomenot	72 014	73 109	78 529	70 262	71 374
Bruttotulot	26 630	26 630	26 630	26 630	26 630
Nettomäärä- raha	45 384	46 479	51 899	43 632	44 744

6 TULOSTAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN SEURANTA

Viraston tulossopimus on laadittu vuosille 2020–2023 ja sitä tarkistetaan vuosittain toimintaympäristön muutoksia vastaavaksi.

Tulostavoitteiden etenemistä vuoden aikana seurataan huhtikuussa, elokuussa ja marraskuussa erikseen annettavien tarkempien ohjeiden mukaisesti. Vuosittaisesta tuloksellisuudestaan virasto raportoi toimintakertomuksessa, joka on osa tilinpäätöstä. Ministeriö antaa talousarvioasetuksessa tarkoitetun kannanoton viraston tilinpäätöksestä.

Viraston tulee olla yhteydessä viraston tulosohjaajaan välittömästi, jos asetettujen tavoitteiden saavuttamisen havaitaan vaarantuvan. Toiminnan rahoitukseen liittyvissä kysymyksissä viraston tulee olla yhteydessä myös ministeriön talouskehitysyksikköön.

Tätä sopimusta on tehty kaksi samansisältöistä kappaletta, yksi kummallekin osapuolelle.

Harri Pursiainen
Kansliapäällikkö
Liikenne- ja viestintäministeriö

Juhani Damski
Pääjohtaja
Ilmatieteen laitos

Juhapekka Ristola
Osastopäällikkö, ylijohdaja
Liikenne- ja viestintäministeriö

Marko Viljanen
Hallintojohtaja
Ilmatieteen laitos

LIITE

Viraston tunnusluvut vuonna 2020

LIITE: Viraston tunnusluvut 2020

	2017 toteuma	2018 toteuma	2019 ennuste	2020 tavoite
Tuotokset ja laadunhallinta				
Sidosryhmien tyytyväisyys (asteikko 1-5)	4,10	4,17	4,0	4,0
Sääennusteiden osuvuus (yhdistelmä), %	83,50	82,50	83,0	83,0
Maa-alueiden tuulivaroitusten osuvuus 1-2 vrk, %	84,60	85,50	79,0	80,0
Lentopaikkaennusteiden osuvuus, %	89,90	91,62	90,60	90,60
Viittausten lkm web of science tietokannassa	12 763	15 482	12 500	13 000
Kansainvälisesti ennakkotarkastetut artikkelit, lkm	328	370	350	350
Toiminnallinen tehokkuus				
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	100	100	100	100
Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	121	115	102	102
Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus, %	61	67	60	60
Ulkopuolisen tutkimusrahoituksen määrä/vuosi, tuhatta euroa	16 032	18 730	15 500	16 000
Tutkimuksen aktiivisuus (julkaisuja/htv)	1,23	1,34	1,34	1,35
Julkisoikeudellisen toiminnan osuus laitoksen kokonaisrahoituksesta, %	7,9	7,9	7,5	7,5
Liiketoiminnan osuus laitoksen kokonaisrahoituksesta, % (pl. Kiinteistövuokrat)	5,7	5,9	5,4	4,9